

Tisdagen den 12 september

Kl. 14.00–15.00

§ 1 Riksmötets öppnande

Riksmötets öppnande

Anf. 1 TALMANNEN:

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, statsministern, statsråd, ärade ledamöter av Sveriges riksdag och ärade åhörare!

Hjärtligt välkomna till riksmötets öppnande och inledandet av ett nytt arbetsår, mandatperiodens sista. Det är en högtidsdag för vår demokrati; en dag som denna representerar grundläggande värden för oss alla.

Den svenska demokratin firar snart 100 år. Det kan tyckas vara en lång tid, men det är ju faktiskt inte mer än några generationer sedan som vår demokrati fick sitt genombrott. Tidigare gällde inte rösträtten för alla, och när det gäller rösträtt för kvinnor var Sverige till och med sist i Norden om att införa den.

Demokratin vanns inte utan kamp då, och vi kan inte ta demokratin för given än i dag. Vi har alla ett ansvar för att bidra till en stark och levande demokrati.

De beslut ni folkvalda riksdagsledamöter fattar här i kammaren rör människors liv och samhällets funktioner. Vårt sätt att arbeta i riksdagen och hur vi fattar dessa beslut är viktiga delar av Sveriges demokrati.

En av förutsättningarna för att demokratin ska fungera är att vi alla är överens om hur den ska fungera, att vi helt enkelt är överens om hur riksdagsarbetet ska gå till. Därför passar det bra att på denna demokratins högtidsdag uppmärksamma att riksdagsordningen fyller 400 år i år.

När riksdagen för första gången sammanträdde under ett ordentligt regelverk år 1617 var det rikskanslern Axel Oxenstierna som hade utarbetat bestämmelserna. Sedan dess har Sverige fått en riksdagsordning beslutad i lag, och den har naturligtvis ändrats flera gånger. Det är naturligt när samhället och riksdagens roll förändras.

Riksdagen har tagit fram en skrift om riksdagsordningens historia, från Oxenstiernas första förslag till dagens moderna riksdagsordning. Skriften är utdelad i salen, och för åhörare går den även att beställa eller ladda ned från riksdagens hemsida.

Riksdagsordningen sätter ramarna för riksdagens arbete. Tydliga regler gör att politik och beslutsfattande kan följas i en öppen process. Det är bra för demokratin.

Det är ett beslutsfattande som föregås av att idéer och politiska förslag bryts mot varandra i diskussioner runt utskottsborden eller i debatter här framme i talarstolarna.

Alltför ofta kretsar politiken kring det som skiljer. Därför är det viktigt att också lyfta fram det som förenar. I många parlament sitter partiernas ledamöter samlade var för sig i partigrupper, men i vår plenisal har vi en annan ordning. Här sitter ni alla ledamöter från en och samma valkrets tillsammans, oavsett vilket parti ni tillhör. Ni sitter tillsammans eftersom ni representerar väljarna i just den av Sveriges 29 valkretsar som är er.

Ett exempel på en valkrets, naturligtvis helt slumpmässigt valt, är Västra Götalands läns östra valkrets, eller Skaraborg som vi brukar säga. Människor i Mariestad, Skövde, Tidaholm eller Lidköping representeras av de tio ledamöter som kommer från just den valkretsen. De tio är inte bara sina partiers röster utan också den skaraborgska rösten här i riksdagen.

En sådan röst är viktig. Väljare från tätbefolkade områden skulle nog inte vara utan representation, oavsett vilket system som används för att fördela riksdagsmandat. Men det är självklart viktigt att alla delar av Sverige har representanter som för deras talan här i kammaren. Därför har exempelvis även Gotland, den minsta valkretsen, representanter i riksdagen.

Ni 349 ledamöter är hela Sveriges riksdag. Och denna dag, riksmötets öppnande och demokratins högtidsdag, är till både för er här i kammaren och för alla er som tittar runt om i hela Sverige.

Jag hemställer att Hans Majestät Konungen förklarar riksmötet öppnat. (Applåder)

Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Herr talman! Ärade ledamöter av Sveriges riksdag! ”Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.” Så står det i regeringsformen, den grundlag som beskriver hur Sverige ska styras.

Vårt land har över 10 miljoner invånare med skiftande bakgrund och erfarenheter och med olika drömmar om framtiden. Omkring en femtedel är barn och unga under 18 år. Nästan lika många har fötts i ett annat land och invandrat hit som barn eller som vuxen. Alla dessa individer utgör tillsammans Sverige. Det är dem ni representerar här i riksdagens kammare.

Ni är folkets främsta företrädare. Det är en stor och ansvarsfull uppgift. Den kräver mod och integritet, och den förutsätter en god vilja att hitta konstruktiva vägar framåt.

Herr talman! Ärade riksdagsledamöter! Varje tid har sina ödesfrågor. För 100 år sedan, 1917, låg Europa i krig. Vårt land slapp kriget men led ändå svår brist på livsmedel och förnödenheter. Året därpå kom spanska sjukan till Sverige. Tusentals svenskar, främst unga vuxna, fick sätta livet till. För 50 år sedan, i slutet av 1960-talet, pågick det kalla kriget för fullt.

I dag står vi inför nya utmaningar och andra hot mot fred, säkerhet, välfärd, hälsa och miljö. Till exempel känner många av oss kanske oro inför den senaste tidens ökade säkerhetspolitiska spänningar. Sveriges plats i FN:s säkerhetsråd är en viktig möjlighet för vårt land att bidra till fredliga lösningar på världens olika konflikter.

Vår tids utmaningar är betydande. Om detta råder inget tvivel. Men det kan vara värt att påminna om att historien ger skäl till viss optimism. Fred har skipats, epidemier har botats, välståndet har vuxit och mänskliga rättigheter har stärkts.

I takt med att utvecklingen går framåt närmar vi oss också lösningar på flera av vår tids avgörande frågor, inte minst på miljöns område. Frågan är inte längre *om* vi kan få en mer hållbar utveckling utan *hur* vi ska kunna gå fram, hur snabbt, med vilken teknik och till vilken kostnad. Mot denna bakgrund finns det all anledning att se framåt med tillförsikt.

Jag inledde med att lyfta fram regeringsformen. Ett nyckelord i det citatet är respekt. Det är också en bra utgångspunkt för det offentliga samtalet: att bemöta varandra med respekt, också när vi ibland tycker olika.

Med dessa ord vill jag önska er alla valda ombud för Sveriges folk kraft, mod och visdom – detta för att ni ska föra vår nation vidare i en utveckling som är gynnsam för alla i Sverige och hjälpa alla att förverkliga sina olika drömmar.

Jag förklarar härmed 2017/18 års riksmöte öppnat.
(Applåder)

Anf. 3 TALMANNEN:

Jag hemställer att statsministern avger regeringsförklaring.

Anf. 4 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Eders Majestät, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ärade ledamöter av Sveriges riksdag och ärade åhörare!

Vår tids utmaningar är svåra, såsom det akuta kärnvapenhotet från Nordkorea, den humanitära katastrofen i krigets Syrien, klimatkrisen samt svälten i östra Afrika och Jemen. Osäkerhet och otrygghet sliter i människor runt om i världen. Behovet av att gemensamt bygga hållbar fred och motståndskraftiga samhällen är tydligare än någonsin. Då ska också Sveriges insatser växa.

Sverige har ett och ett halvt år kvar i FN:s säkerhetsråd. Respekten för folkrätten, demokrati, mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande och förtroendeskapande åtgärder vägleder arbetet.

Vår säkerhetspolitiska linje ligger fast. Den militära alliansfriheten tjänar vårt land väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa.

Fler kvinnor behövs i FN:s fredsbevarande operationer och vid förhandlingsborden där fred ska slutas. Sverige fortsätter sitt arbete för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Världens första uttalat feministiska utrikespolitik ska fortsätta att leverera.

Ett starkt EU, där alla tar sin del av ansvaret, ökar säkerheten och förmågan att hantera stora globala utmaningar. Sverige arbetar för att Storbritanniens utträde ur unionen ska ske under ordnade former. Vi behöver ett fortsatt starkt EU som håller ihop. I november står jag och EU-kommissionens ordförande värdar för ett toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt. Löntagare ska inte ställas mot löntagare i Europa.

Ett starkt nordiskt samarbete är en självklar del av vårt internationella engagemang.

Sverige driver på för att målen i Agenda 2030 ska nås. Under året utvecklas nya etappmål i det svenska miljömålssystemet. Enprocentsmålet för biståndet nås 2018. Mer kraft kan sättas in för att hindra väpnade konflikter och för att möta de skriande humanitära behoven i världen.

Världens länder har ett gemensamt ansvar för människor som befinner sig på flykt. EU behöver komma i mål med en ny, gemensam, human och solidarisk asylpolitik. Asylrätten ska värnas. Sverige ska ha en reglerad

invandring. Regeringens arbete för ett förbättrat återvändande fortsätter. Handläggningstiderna ska kortas, och de som får stanna ska snabbare kunna börja jobba eller studera.

Just nu pågår den största svenska försvarsmaktsövningen på 20 år, med 20 000 soldater och officerare, ungefär 40 myndigheter och ett brett deltagande från flera länder. Sveriges försvarsförmåga utvecklas.

Våra bi- och multilaterala försvars- och säkerhetssamarbeten fördjupas. Som en del av att värnplikten återinförs kallas nu 6 000 unga män och kvinnor till mönstring, och fler har sökt sig frivilligt till Försvarsmakten. Efter årsskiftet rycker de första in för grundutbildning. Det gör mig stolt.

Den säkerhetspolitiska situationen har försämrats. Den illegala annekteringen av Krim och den ryska aggressionen gentemot Ukraina bryter mot internationell rätt och utmanar den europeiska säkerhetsordningen. Den internationella terrorismen och klimatförändringarna hotar oss alla. Känsligheten har ökat för störningar i viktiga samhällsfunktioner.

Informationssäkerhetsarbetet prioriteras. Försvarsmakten och Säkerhetspolisen ges verktyg för att kunna stoppa utkontraktering av känslig information. Den nya nationella säkerhetsstrategin ska genomföras. Vårt land ska vara tryggt också i en ny tid.

Låt mig ta tillfället i akt och tacka de riksdagspartier som bidragit till breda överenskommelser om ett starkare totalförsvar, energipolitiken, ett klimatpolitiskt ramverk och åtgärder mot terrorism.

Säkerhet bygger vi gemensamt – i Sverige och i världen.

Rachel Carson, författare till den banbrytande boken *Tyst vår* från 1962, har skrivit:

De som begrundar jordens skönhet
finner sina kraftreserver
som kommer att räcka lika länge som livet
Det finns något oändligt helande
i naturens återkommande refränger –
det betryggande i att gryning kommer efter natt,
och våren efter vintern.

Rachel Carson var en ögonöppnare, men hon gav också hopp. Vi kan ställa till det, vi människor – men vi kan, när vi bestämmer oss, också ställa till rätta. Vi kan ställa om.

Klimatkrisen är här och nu. Vattenbristen i Sverige, värmeböljan Lucifer i Europa, torkan på Afrikas horn och orkanerna Harvey och Irma skrämmer. Extrema väderhändelser följer i klimatförändringarnas spår. Klimatet kan inte vänta. Omdaning av samhället måste påskyndas för att säkra möjligheter för kommande generationer.

Sverige har nu ett nytt klimatpolitiskt ramverk med en progressiv klimatlag. Det anger mål och riktning också för kommande regeringar och borgar för fortsatt höga klimatambitioner. Under mandatperioden mer än fördubblas budgeten för miljö och klimat. Klimatklivet förstärks. Runt om i landet poppar laddstolpar för elbilar upp på allt fler ställen. Solceller glittrar på många villatak, och fler ska det bli.

Grundvattenresurserna behöver kartläggas och dricksvattnet skyddas. Våtmarker ska anläggas och restaureras. Nu görs också en offensiv för att skydda haven. Plast, läkemedel och näringsämnen ska inte förstöra våra

hav. Skyddet av marina områden utökas. Östersjön och Västerhavet ska vara rena och friska hav.

Sverige visar ledarskap i arbetet med att genomföra Parisavtalet. Vi visar att det går att kombinera ekologisk hållbarhet med välfärd, rättvisa och utveckling.

Herr talman! Efter valet 2014 ärvde regeringen ett underskott på 60 miljarder. Det har nu vänts till ett överskott. Arbetslösheten har pressats tillbaka. Det är 200 000 fler som går till jobbet. Sysselsättningen är den högsta och beroendet av ersättningssystemen det lägsta sedan före 90-talskrisen.

Svensk ekonomi är i ett helt nytt läge. Nu har vi styrkan att både betala av på statsskulden och investera i det som bygger Sverige starkare för framtiden.

Tillsammans ska vi bekämpa klimatkrisen och miljöhoten.

Tillsammans ska vi bekämpa otryggheten och orättvisorna.

Tillsammans ska vi framtidssäkra jobben och välfärden.

Nu är tid för framtidsbygge.

Klyftan mellan stad och land ska slutas. Det ska gå att arbeta, driva företag och få del av samhällsservice oavsett om du bor i Visby, Vårby gård eller Vittangi.

I hela vårt land ska det finnas möjligheter att delta i och utöva kulturaktiviteter. Kultur får människor att växa och stärker demokratin. Lägre avgifter och sänkta trösklar till kulturskolan ger fler barn möjligheter att uttrycka sig i ord, bild, ton och rörelse. Teaterverksamheten Unga Klara blir en nationell teaterinstitution för barn och unga. Kungliga Operan, Dramaten och Riksteatern tillförs medel för fler digitala utsändningar av teater- och musikföreställningar. Konstnärernas villkor förbättras. En ny mediepolitik för en mångfald av fria medier i hela landet presenteras.

I Sverige ska det gå att hitta en bostad när man får ett jobb eller en studieplats. Inte sedan miljonprogrammets dagar har det byggts så mycket som i dag. Regeringens investeringsstöd ger nu fler hyresrätter med rimliga hyresnivåer. Fler bostäder ska byggas i trä. Det minskar klimatpåverkan, och jobb skapas i hela landet.

Det är slut på centraliseringstrenden. Nu görs den största omlokaliseringen av myndigheter på över ett decennium. Minst tio nya lokala servicekontor öppnas för att erbjuda samlad service från flera myndigheter. Under året läggs en ny landsbygdsolitik fram.

Skogen ska både vårdas och bidra till utveckling. Ett nationellt skogsprogram presenteras för att möjliggöra att skogen bidrar till att den biobaserade ekonomin växer. Fler naturskogar skyddas, och naturvårdshänsynen ska öka i den brukade skogen. Företag inom besöksnäringen stimuleras. Mervärdesskatten sänks för naturguider. Livsmedelsproduktionen ökar och skapar nya jobb. 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska vara ekologisk år 2030.

Med levande skogar och mångskiftande natur kan den biologiska mångfalden förbättras.

Infrastrukturen knyter ihop landet. Det ska gå att både resa hållbart och komma fram i tid. Rekordstora investeringar görs i järnvägar och vägunderhåll. En nationell plan för transportinfrastrukturen fram till 2029 ska beslutas. Nya moderna stambanor för höghastighetståg ska byggas. Tåget

ska vara snabbare än bilen och billigare än flyget. Bredbandsutbyggnaden ska fortsätta i hög takt.

Den ekonomiska styrkan ska komma alla till del, i hela landet.

Sverige ska hålla ihop. Förslamande arbetslöshet och hopplöshet banar väg för brottslighet, polarisering och extremism. Det kan inte accepteras någonstans i vårt land. Till boende i förort, bruksort eller landsort säger jag: Vi vänder den här utvecklingen tillsammans.

Hur nyanlända integreras i jobb och samhälle kommer att innebära skillnaden mellan fattigdom och framtidstro för tiotusentals människor och påverka framtiden för oss alla.

Delegationen mot segregation påbörjar sitt arbete. Kommuner, länsting, regioner, myndigheter, organisationer, forskare och naturligtvis de som bor och verkar i socialt utsatta områden ska arbeta ihop. Resurserna ökar kraftigt till de skolor och elever som har tuffast förutsättningar. Upprustningen av våra miljonprogramsområden fortsätter.

Där behovet är som störst ska stödet vara som starkast.

Herr talman! Organiserad brottslighet har ingen plats i Sverige. Samhället ska alltid vara starkare än gängen. Nästa år inleds 2000-talets största satsning på svensk polis. Sverige har inte råd med att poliser lämnar yrket.

Polismyndigheten har fått ett uppdrag att tillsammans med de fackliga organisationerna förbättra polisernas utvecklings- och karriärmöjligheter.

Polissatsningen ska göra skillnad, och då måste också hela rättskedjan följa med. Jag kan därför i dag informera riksdagen om att regeringens budget innehåller ytterligare satsningar på 750 miljoner kronor för att förstärka bland andra SOS Alarm, tullen, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården. Fler brott ska klaras upp. Det ska bli svårare att vara kriminell i Sverige.

Straffen för grova vapenbrott skärps. Den slutna ungdomsvården byggs ut med fler platser. Nya påföljder föreslås för unga kriminella. Skyddet för blåljuspersonal och sjukvårdspersonal ska stärkas. Vårt gemensamma budskap är: Rör inte våra hjältar!

Drottninggatan i Stockholm, kl. 14.53 den 7 april.

De flesta av oss bär skarpa minnen av vad vi gjorde den eftermiddagen. Samhället slöt upp bakom dem som arbetade för att hjälpa de drabbade. Människor öppnade sina hem. Vi var många som möttes och stöttade varandra, sorgsna, men ändå beslutsamma, som om vi ville säga: Det här är vår stad. Det är vårt land. Det kan ingen terrorist ta ifrån oss.

Låt oss minnas offren och hedra deras minne.

Och låt oss bekämpa terrorismen med den samlade svenska demokratiens kraft. Säkerhetspolisen ska ha tillgång till underrättelser från signalspaning parallellt med pågående förundersökning. Deltagande i en terroristorganisation ska kriminaliseras. Ett nationellt centrum mot våldsbejakande extremism ska inrättas.

Sexualbrott är avskyvärda. En ny sexualbrottslagstiftning som bygger på samtycke läggs fram. Barn är barn. Inga barn ska vara gifta i Sverige. Skyddet mot barnnäktenskap ska stärkas. Äktenskapsresor ska stoppas. Brott med hedersmotiv ska leda till strängare straff. Religiösa extremister ska inte vinna mark i det offentliga rummet, inte heller bestämma var kvinnor får vara eller hur de ska klä sig.

Varje kvinna i Sverige ska kunna leva som hon vill. Stolt, rakryggad, självklar. Sverige ska vara tryggt för alla.

Herr talman! Svensk arbetsmarknad är het. Investeringarna ökar. Industritillverkning flyttar hem. Den svenska exporten visar nya rekordsiffror. Reallöneökningarna är goda. Nästa år beräknas arbetslösheten sjunka under 6 procent för första gången på nästan tio år. Målet är EU:s lägsta arbetslöshet år 2020.

Sverige står i det här läget inför två stora utmaningar. Den första är att arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens.

Det finns över 100 000 lediga jobb, och listan över bristyrken är lång. För att arbetslösheten ska minska ytterligare krävs ännu större investeringar i utbildning.

Kunskapslyftet byggs på så att det omfattar nära 80 000 utbildningsplatser under mandatperioden. Lärcentra ska utvecklas så att fler ska kunna studera på distans. Studiebidraget höjs. Möjligheten att ta CSN-lån för körkort införs.

Så rustar vi Sverige i den globala och digitala ekonomin. Sverige konkurrerar om framtidens jobb med kunskap och kompetens – inte med låga löner. Det ska löna sig att arbeta, och det ska gå att leva på sin lön. Det ska vara ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Det är den svenska modellen.

Den andra utmaningen är att korta vägen till jobb för nyanlända. Här kan Sveriges arbetsgivare komma att göra mycket. Det har aldrig varit så enkelt som det kommer att bli nu. Anställningsstöden slås ihop och förenklas. Extratjänsterna blir fler. Stödet till företag som gör sin första anställning utökas.

En utbildningsplikt införs. Den som inte har tillräckliga kunskaper för att få ett jobb under etableringstiden ska utbilda sig.

Utrikes födda kvinnor behövs på arbetsmarknaden. Särskilda insatser görs för att fler kvinnor ska få jobb. Föräldrapenningen har förändrats så att huvuddelen måste tas ut under barnets första år. Den uppsökande verksamheten utökas liksom möjligheten att lära sig svenska under föräldraleigheten.

Arbetet för friska arbetsplatser och snabb rehabilitering ger nu resultat. De skenande sjukskrivningstalen har bromsats. En myndighet för arbetsmiljökunskap inrättas. Fler åtgärder för bättre arbetsvillkor och balans mellan fritid och arbete utreds. Hinder för personer med funktionsnedsättning ska rivas och fler jobbomöjligheter skapas. Alla som kan jobba ska jobba. Alla behövs i framtidsbygget.

Svensk industri ska vara ledande när klimat, globalisering och digitalisering kräver snabb omställning. Innovationsrådets samverkansprogram initierar en rad satsningar för att svenskt näringsliv ska ta fram morgondagens attraktiva produkter och locka utländska investeringar. Svenska test- och demonstrationsanläggningar utvecklas. Regeringens exportstrategi hjälper svenska företag att vinna affärer över hela världen. Sverige ska vara ett föregångsland för fri och rättvis handel.

Utsläppen från industrin ska minska. Processindustrin ges ett nytt stöd till innovativa projekt och gröna tekniksprång – ett Industrikliv. En strategi tas fram för omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Den förnybara energiproduktionen byggs ut.

Tillsammans med svensk fordonsindustri görs en omfattande satsning på elektrifiering. Fordonsflottan behöver moderniseras för att vi ska komma bort ifrån bensin och diesel. En utvidgad bonus gör det billigare att

köpa en bil med låga utsläpp och dyrare att smutsa ned. En elfordonspremie införs så att fler kan köra elmoped eller elcykel.

Klimatomställningen lägger grunden för morgondagens jobb och välfärd. Sverige ska transformeras till världens första fossilfria välfärdsland, och vi gör det med hjälp av vår gamla, hederliga och hypermoderna industri!

Svensk industri har inte investerat så här mycket sedan finanskrisen. Samtidigt vet vi att konjunkturer kommer och går. Därför är det nu hög tid att förbereda och rusta industrin för nästa lågkonjunktur. Ett konkurrenskraftigt system för korttidsarbete tas fram för att säkra industrijobben. Företagares trygghetsvillkor ses över och stärks.

Investeringarna i kunskap från förskola via yrkesutbildning till forskning bäddar för ett kompetent Sverige när konkurrensen hårdnar.

Herr talman! Nu växer Sverige. Många har invandrat till vårt land. Vi lever längre, och fler barn föds. Det är ett styrkebesked. Välfärdslandet Sverige behöver byggas ut.

Sedan regeringen tillträdde har 100 000 fler anställts i välfärden. Det gör Sverige tryggare. Fram till år 2020 kommer resurstillskotten till välfärden att ha ökat med 50 miljarder kronor. Massiva rekryteringar i sjukvård, skola och omsorg kan göras.

För varje ny läkare är det fler svårt sjuka som slipper vänta på att få en tid. För varje ny undersköterska blir det fler trygga äldre som vet att någon kommer när de behöver det. För varje ny lärare ges fler barn möjlighet att knäcka koden, förstå principen, ta sig över en svårighet och känna det där magiska: Aha! Det här gör skillnad varje dag. Det går före skattesänkningar. Så bygger vi välfärd tillsammans och samtidigt ett hållbart samhälle för en ny tid.

För ett par veckor sedan träffade jag klass 3A från Nälstaskolan. Vi sågs på Berättarministeriet i Husby. Där jobbar de med något av det mest avgörande för barns lärande, nämligen att erövra språket, att skriva och berätta. Jag var där tillsammans med min hustru som volontär. Uppdraget: Peppa, inspirera och ta barnens fantasi på allvar! Jag får tacka barnen för all inspiration jag fick tillbaka.

Den som ska lära behöver läsa. En läsa-räkna-skriva-garanti för de tidiga åren lagfästs. Fler skolbibliotek bemannas. Mer kraft ska läggas på källkritik. Sverige får skolstart vid sex års ålder. Specialpedagogiken stärks, och fler speciallärare utbildas. Skolan ska vara en trygg lärandemiljö. Alla elever ska lära sig mer.

Skolan plågas inte längre av nedskärningar. Trots lärarbrist och stora barnkullar ökar nu personaltätheten. Antalet anställda i skolan har ökat med 20 000. Barngrupperna i förskolan är de minsta på 25 år. Tre av fyra legitimerade lärare i grund- och gymnasieskolan har fått ett rejält lönepåslag. Fler vägar öppnas för att bli behörig. Äntligen vill fler bli lärare.

Skolkommissionen har lämnat det mest genomarbetade förslaget för att utveckla svensk skola på decennier. Det lägger grunden för en jämlik skola med höga kunskapsresultat.

Skolsegregationen ska brytas. Skolan ska vara en mötesplats för elever med olika bakgrund. Nyanlända elever fördelas jämnare och även till friskolor. Fortsatt stora investeringar görs för att alla skolor ska bli bra skolor.

Fler ungdomar ska slutföra gymnasiet. Introduktionsprogrammen stärks så att fler går över till nationella program. Alla nationella program

får estetiska ämnen. Yrkespaket ska tas fram så att fler som inte klarar gymnasieexamen kan gå en kortare utbildning som ger jobb. Yrkesprogrammen förbättras, och grundläggande högskolebehörighet återinförs.

Om man frågar människor vad som är riktigt viktigt för dem svarar de allra flesta: att få vara frisk och att familjen mår bra.

Men när någon blir sjuk får det inte råda någon tvekan: Vården ska finnas där när man behöver den. Köerna är för långa och ska kortas. Primärvården stärks genom mer resurser till vårdcentralerna. Patientkontrakten utvecklas vidare för patienter med stora vårdbehov. Sjukhusen specialiseras för att kunna ge högkvalitativ och toppmodern vård. Var man bor ska inte spela någon roll för möjligheten att bli frisk.

En stor satsning görs på kvinnors hälsa. Blivande föräldrar ska kunna vara trygga med att förlossningsvården fungerar. Den psykiska ohälsan kryper nedåt i åldrarna. Unga som mår dåligt ska fångas upp tidigt.

Vårdyrken ska vara attraktiva. Arbetsvillkoren förbättras. Fler utbildningsplatser skapas. Införandet av en legitimation för undersköterskor utreds. De anställda i vården ska ges det erkännande de förtjänar.

Inget symboliserar framtiden som våra barn. I höstens budget prioriteras barnfamiljernas ekonomi. För att värna barnets rätt till sina föräldrar och bidra till jämställdhet moderniseras föräldraförsäkringen. Den ska fungera också för stjärnfamiljer och inte lägga krokben för kvinnor på arbetsmarknaden.

Arbetet med att göra barnkonventionen till svensk lag den 1 januari 2020 fortsätter. En treårig nationell kunskapsatsning genomförs om barns rättigheter. Barn ska också kunna andas frisk och ren luft. För att förbättra luften i städerna får kommunerna nya möjligheter att införa miljözoner. Sverige ska vara världens bästa land att växa upp i.

Inga förtjänar vår tacksamhet som våra äldre – de som byggde landet före oss. De förtjänar respekt men också ekonomisk trygghet.

Mycket har redan gjorts: högre bostadstillägg, billigare tandvård för äldre och avgiftsfri primärvård för dem som är över 85 år. Nu går vi vidare. En nationell strategi för demenssjukdom tas fram. Ekonomin förbättras för de pensionärer som har det allra sämst ställt. Sex av tio som är över 65 år har redan fått sänkt skatt. Målet är att den orättfärdiga pensionärsskatten helt avskaffas. Nya steg tas i höstens budget. Detta är inte snällhet – det är vårt moraliska ansvar.

Välfärden ska finansieras gemensamt och solidariskt. Alla som har inkomster ska göra rätt för sig och betala skatt. Annars fungerar inte samhällskontraktet i ett välfärdsland. Skattefusk och aggressiv skatteplanering bekämpas. Trygghetssystemen får bättre skydd mot fusk och bedrägerier.

Skattemedel för välfärd ska gå till välfärden och inte förvandlas till orimliga vinster eller föras ut ur landet. Under året läggs ett förslag för att begränsa vinsterna i skola och omsorg. Det ska vara ordning och reda i välfärden.

Herr talman! Mitt ute på fältet i förintelslägret Birkenau står en röd boskapsvagn. I en sådan kom Livia Fränkel med sin syster Hédi Fried till Auschwitz den 17 maj 1944. Hopträngda, utan mat och med mycket lite vatten hade de rest i tre dagar och två nätter.

I juni var vi i Auschwitz-Birkenau tillsammans, Livia Fränkel och jag. Det var första gången som hon var tillbaka. ”Jag vill sluta cirkeln”, sa hon. ”Jag vill ta farväl av mina föräldrar.”

Vi har en skyldighet att minnas, för minns vi inte historiens övergrepp kan våldet och hatet segra igen, och då sluts en annan cirkel. Den 1 maj i år demonstrerade ungefär 500 nazister i Falun. Nordiska motståndsrörelsen fanns på plats under Almedalsveckan, och snart samlas de i Göteborg. Det är skrämmande.

Nu kraftsamlar regeringen arbetet mot rasism och hatbrott i en nationell handlingsplan. Stödet till skolungdomars hågkomstresor återinförs, och år 2020 hålls en ny internationell konferens för hågkomst och utbildning.

Det finns grupper i vårt land som är räddare än någonsin. Säkerheten för minoritetsgrupper och religiösa lokaler ska höjas. Arbetet för transpersoners rättigheter stärks. Skyddet ökar mot hat- och hetsbrott. De nationella minoriteternas rättigheter stärks. En stor satsning görs på Sametinget. En ny funktionshinderspolitik ska visa vägen för ett mer jämlikt samhälle där människors olika bakgrund eller förutsättningar inte avgör möjligheterna till delaktighet.

I land efter land ökar nu polariseringen. Misstron mot de demokratiska institutionerna växer, medierna ifrågasätts, tonen trappas upp och fakta förvrängs. Vårt samhälles motståndskraft mot angrepp från främmande makt och trollfabriker ska öka. Utsattheten för hot och hat mot journalister, förtroendevalda, konstnärer och opinionsbildare är farlig.

Om det är någonstans och någon gång varje medborgare behöver göra sin plikt är det precis här. Acceptera aldrig det oacceptabla! Säg ifrån! Stå upp för människovärdet på torget och i kommentarsfälten! Antidemokratiska röster ska aldrig få stå oemotsagda. Det fria ordet ska försvaras. Kliv fram! Vi gör det tillsammans. Det är på oss det beror.

Vi tillsammans har skapat och fortsätter att skapa det vi vill att Sverige ska vara genom att visa respekt, medmänsklighet och värme. Människovärdet är grunden.

Herr talman! Vår regering har lett Sverige i en ny riktning. Målet är ett hållbart samhälle i gemenskap där vi bryr oss om varandra och just därför också tror på framtiden. Vi skickar inte notan till våra barn och barnbarn. Så vill vi fortsätta att regera. Samhällsbygget går vidare. Riktningen ligger fast: Investeringar i stället för skattesänkningar. Jämlikhet i stället för klyftor. Tillsammans i stället för var och en för sig. Det är ett framtidsbygge för alla.

(Applåder)

§ 2 Ceremonin avslutades kl. 15.00.

Bilaga

Program för öppnandet av riksmötet 2017/18
tisdagen den 12 september 2017 kl. 14.00

Chichester March

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

Kungssången

I have a dream

Nils Landgren

Talmannen

håller tal och uppmanar Hans Majestät Konungen att öppna riksmötet

H. M. Konungen

förklarar riksmötet 2017/18 öppnat

Fanfar

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

The midnight sun never sets

Nils Landgren

Statsministern

presenterar regeringsförklaringen

Come together

Nils Landgren

Nationalsången

Grand March

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

Medverkande

Riksplan:

Arméns musikkår

Grenadjärer ur Livgardet paraderar

Trapphallen:

Folkdansgillet Kedjan

Polisveteranerna i Stockholms län

Trappuset:

Vokalensemblen June Cantores

Plenisalen:

Nils Landgren

Akkompanjemang: Johan Norberg, gitarr

Trumpetare ur Livgardets dragonmusikkår

under ledning av Anders Alhbin

Innehållsförteckning

§ 1 Riksmötets öppnande	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN	2
Anf. 3 TALMANNEN	3
Anf. 4 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	3
§ 2 Ceremonin avslutades kl. 15.00.....	10
Bilaga.....	11